

REFERAT

01.12.2025

Mødedato:	Onsdag den 26. november 2025
Mødetid:	Kl. 16.00 til kl. 18.00
Mødested:	Blixens, lokale DS-105 Karen Blixens Boulevard 7, 8220 Brabrand
Deltagere:	Repræsentanter for foreninger/organisationer: • Niels Åge Skovbo, Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF) • Stine Fleming, Arternes Aarhus • Bent Hviid, Idrætssamvirket Århus • Pil Birkefeldt Møller Pedersen, Bioscience (AU) • Nikolaj Sass Ebsen, Dansk Botanisk Forening • Sebastian Jonshøj, Danmarks Naturfredningsforening i Aarhus (DN) • Henning Ettrup, Dansk Ornitologisk Forening, Lokalfdelingen Aarhus • Ole Bøgh Vinther, Friluftsrådet i Århus Bugt • Christian Johansen, Århus Jægerråd • Brian Munk Hulgaard, Landboforeningerne • Søren Wümpelmann Juhl, Dansk Skovforening • Barbara Dunn, Fællesrådene i Aarhus • Ralf Maks Jensen, Østjysk Familielandbrug • Simon Grünfeld, Teknik og Miljø, Formand • Lene Vinther Larsen, Natur-afdl., Sekretær • Gitte Kjærsgaard Sørensen, Natur-afdl. • Lars Eg Hoppe, Natur-afdl. • Jette Bøjesen (referent), Natur og Miljø Afbud fra: • Kent Olsen, Naturhistorisk Museum • Søren Hald, Naturstyrelsen, Søhøjlandet
Kopi til	Suppleanter og hovedforeninger, jf. kontaktdata

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø
Aarhus Kommune

Naturafdelingen

Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand

Telefon: 8940 2213
Direkte telefon: 8940 4025
Mobil: 2920 8154

Direkte e-mail:
leja@aarhus.dk

Sag: EMN-2023-001261
Sagsbehandler:
Lene Vinther Larsen

DAGSORDEN:

1. **Aarhus Kommunes naturmål, herunder kort om Et Grønnere Aarhus** v/Lene Vinther Larsen
2. **Arbejdet med Grøn Trepert – Lokale treparter og omlægningsplaner** v/Gitte Kjærsgaard Sørensen

3. **Status på naturprojekter 2025**

v/Lars Eg Hoppe

01.12.2025

4. **Drøftelse om Grønne Projekter 2026**

v/Lene Vinther Larsen

5. **Meddelelser og orientering**

v/Simon Grünfeld / Lene Vinther Larsen

6. **Nyt fra Det Grønne Råds medlemmer**

7. **Evt. - samt fastlæggelse af datoer for 2026**

REFERAT:

LVL bød velkommen og gennemgik kort dagsordenen for mødet.

1. Aarhus Kommunes naturmål, herunder kort om Et Grønnere Aarhus v/Lene Vinther Larsen (LVL)

Kort gennemgang af mål og status i nuværende Et Grønnere Aarhus (vedtaget i 2020) og potentialet for ændring af mål.

Konkret for naturmålet (se vedlagte præsentation) for naturkvaliteten (god til høj) er det på ca. 20-25% - altså stadig 'et stykke vej' til de 40%.

Der er skabt mere ny skov og natur de seneste år. Målet om **12.000 ha natur og skov** er via Klimaplanen udvidet til **16.000 ha** (- ej produktionsskov, men vildere skov). 16.000ha svarer til **1/3 af Aarhus Kommunes samlede areal** - og giver både CO₂-gevinster, biodiversitet, rekreative værdier samt beskyttelse af drikkevand. Landbrug og by/infrastruktur optager også hver især 1/3.

Aarhus Byråd skal på et tidspunkt forholde sig til målene i Et Grønnere Aarhus herunder om for eksempel mål for havmiljø og lavbund skal være en del af planen fremover.

Et aktuelt fokusområde er at undersøge, hvordan naturkvaliteten kan forbedres på private jorde, hvor der ikke er pligt til at naturpleje naturen og dermed fastholde og gerne forbedre den. Midler til naturpleje af naturbeskyttede arealer er afhængig af allokering af midler til formålet.

Der blev spurgt til græsningsdyr, og hér blev det nævnt, at det kan være svært at finde dyreholdere. Som et forsøg har kommunen selv investeret i nogle får, der kan bruges i naturplejen – bl.a. med mobile hegn, så mindre

arealer kan afgræsses fleksibelt på de rette tidspunkter. (Det har netop vist sig, at fårene med fordel kan anvendes til bekæmpelse af fx kæmpe-bjørneklo).

01.12.2025

Der blev spurgt til, hvor mange hektar der afgræsses hele året i Aarhus Kommune. Der er pt. omkring **550 ha med helårsgræsning** (mål: 1.000 ha i 2030). Ikke alle arealerne er endnu paragraf 3-arealer, men målet er, at de bliver det over tid. Indsatser som høslet og anden naturpleje kan tage 10 år, før man ser fuld effekt på naturkvaliteten.

Det blev fremhævet, at naturkvalitet er vigtig, men også svær rent politisk, fordi resultaterne tager tid og kræver årlige driftsmidler.

I vandløbsindsatsen skal der restaureres **210 km vandløb**, fx ved genslyngning eller hævning af vandløb. Vandhuller vedligeholdes løbende.

Der blev spurgt til bekæmpelse af invasive arter. Kommunen har via et EU-projekt mulighed for i en periode at arbejde med bekæmpelse af **pileurt, rynket rose og canadisk gyldenris**. Projektet slutter i 2027 og fortsættelse af indsatsen kræver politisk prioritering, mens spredningen stadig er begrænset.

Der blev også drøftet arter såsom fiskehejre og skarv, der ser ud til at reducere fiskebestandene. Nogle ønsker derfor regulering af fuglene til gavn for fiskene. Lige nu er der i Aarhus Kommune fokus at skabe bedre balance i naturen – fx ved at skabe skjulesteder i vandløb.

Der arbejdes også med **lavbundsarealer** – målet er at undersøge udtagning af **1.300 ha** og arealernes potentiale for CO₂-reduktion. Målet bidrager til arealomlægningen fastsat i Trepartsarbejdet samt mål i Klimaplan 2025-2030.

2. Arbejdet med Grøn Trepert – Lokale treparter og omlægningsplaner v/Biolog Gitte Kjærsgaard Sørensen (GKS)

På baggrund af vedlagte præsentation orienterede GKS om arbejdet med **Grøn Trepert** – særligt de **lokale treparter og omlægningsplaner**.

Aarhus Kommune deltager i tre lokale treparter: Aarhus Bugt, Randers Fjord og Horsens Fjord. Hver trepart består af repræsentanter fra kommuner, Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt Landbrug & Fødevarer. Under disse er der tekniske koordineringsgrupper med fagfolk fra kommuner og konsulenter fra landbruget.

Den væsentligste opgave, som landede hos kommunerne i 2024, er udarbejdelsen af **omlægningsplaner**, der skal være klar til **godkendelse i byrådene ultimo 2025** (i Aarhus Kommune forventes byrådsbehandling d. 3. dec.). Planerne skal vise, hvordan man kan **reducere kvælstofudledning**

og udtage lavbundsarealer. Arbejdet med at fremme natur og biodiversitet er en vigtig opgave i 2026. Opgaven er ikke beskrevet endnu.

01.12.2025

I Aarhus Kommune arbejder man aktuelt med **28 skitseprojekter** og **9 igangværende projekter**. - Der lægges vægt på **realiserbarhed** – altså at projekterne kan gennemføres i praksis, ofte med støtte fra statslige eller private ordninger.

Projekterne bygger på **frivillig deltagelse fra lodsejerne**, som inviteres til **åbent hus i Blixens i december 2025** for orientering. [Ref: mødet var godt besøgt]

Arbejdet ses som en **løbende og dynamisk proces**, hvor nye projekter kan tilføjes, efterhånden som man bliver klogere på lokale forhold og muligheder.

Omlægningsplanerne skal sikre konkrete resultater for **klima, natur og landbrug** – og der arbejdes tæt sammen mellem parterne for at realisere initiativerne på tværs af kommuner og fjordområder.

3. Status på naturprojekter 2025

v/Biolog Lars Eg Hoppe (LH)

I sit indlæg (præsentation vedlagt) fortalte LH, at der sker rigtig meget på naturfronten i Aarhus Kommune, og at han hér har valgt at fokusere på tre projekter: **300 hektar syd for Aarhus, Projekt Maden** og **Urban LIFE Circles**.

300 ha-projektet er det største, vi har i gang lige nu. Det består af fem delområder syd for byen, hvor vi forsøger at skabe en sammenhængende 'Grøn Ring'.

Vi er midt i anlægsfasen: vandhuller, skovrejsning, stenudlægning og jordbearbejdning er i fuld gang. Mange frivillige hjælper med frøindsamling og såkaldt 'assisteret spredning', hvor vi spreder vilde blomsterfrø fra lokale naturarealer.

Vi vælger bevidst arealer med få tidsler, og vi har fået sten doneret fra Vejdirektoratet.

Dyrene er sat ud på flere af områderne, og midlertidige læskure er på plads. Allerede i 2025 er der registreret 20 arter af sommerfugle – det viser, hvor hurtigt naturen reagerer.

Projekt Maden er et større lavbunds- og klimapilotprojekt ved Lyngby. Kommunen har købt 50 ha for at sikre fremdrift, men ikke alle lodsejere ønsker at deltage, og det bremser processen.

Der arbejdes derfor både lokalt og politisk for at finde løsninger – frivillighed er stadig det der ønskes. Projekterne handler om at hæve vandstanden, at binde kulstof og skabe mulighed for vandparkering under kraftig nedbør.

Urban LIFE Circles handler om biodiversitet i byen – for eksempel i Klokkeparksen, hvor vi har gennemført flere bioblitz-undersøgelser.
<https://www.inaturalist.org/projects/bioblitz-klokkerparken>.

01.12.2025

Hjemmesiden www.arter.dk bruges til at følge udviklingen, og der ses allerede tydelige positive effekter. - Det er en god måde at engagere borgere og synliggøre de bynære resultater på.

4. Drøftelse om Grønne Projekter 2026 v/Lene Vinther Larsen (LVL)

LVL fremlagde status på **Grønne Projekter 2025** og orienterede om muligheder for nye projekter i 2026.

Grønne Projekter 2025:

Ca. **100 redekasser for mursejlere** opsat på kommunale bygninger og skoler som en bynær naturindsats. – Se: [Forside - Mursejlerne](#) ([NaturMiljøAarhus - FB](#)).

Projekter for naturpleje og genopretning bl.a. ved **Skæring Hede, Elev Grusgrav, Tilst Kjær**, m.fl.

Indsatser med **græsning (får og geder)**, fjernelse af opvækst og pleje af **gravhøje** med høj naturværdi.

Samarbejde med private lodsejere og frivillige.

Budget og rammer:

Samlet ramme: ca. **1,15 mio. kr.** til naturpleje og naturgenopretning. Midlerne er væsentligt mindre end tidligere år, så projekterne bør prioriteres skarpt.

Grønne Projekter 2026:

Medlemmerne af rådet vendte forskellige grønne emner, hvor nogle indtænkes i Grønne Projekter 2026.

Mulig sammenbinding af naturområder ved Vilhelmsborg Nord/Syd:

SJ foreslog introduktion af kvægriste (ca. 75.000 kr. pr. rist).

LH foreslog alternativt en **tunnel- eller bro-løsning** af hensyn til publikum og sikkerhed. Der var enighed om at undersøge realiserbare løsninger og evt. søge fondsmidler.

Afrunding:

LVL opfordrede medlemmerne til at indsende **forslag til Grønne Projekter 2026 indenfor 14 dage** (deadline: d. 10. dec. 2025). Puljen er gennem årene reduceret ved budgetnedskæringer og rekreative stier er også skåret væk.

01.12.2025

Rådet har et ønske om fortsat fokus på **borgernære naturprojekter**, som skaber synlig grøn værdi i lokalsamfundet.

5. Meddelelser og orientering

v/Simon Grünfeld (SG)

Som opfølgning på kommunalvalget fortalte SG, at Aarhus Kommune fremover får **to udvalg** (i stedet for ét samlet Teknik og Miljø-udvalg):

- Teknisk udvalg, forperson: **Kristian Sommer**
- Klima og energi-udvalget, forperson: **Liv Gro Jensen**.

Natur og Miljø-området bliver repræsenteret i **begge udvalg**.

Det er endnu **ikke afklaret**, hvordan arbejdsopgaverne fordeles mellem de to udvalg. Der var lettelse over, at der fortsat kun bliver **én magistratsafdeling** (og ikke to). Det letter samarbejdet og gør sagsbehandlingen enklere.

Oprettelsen af to udvalg skyldes bl.a. et ønske om at skabe **mere tid til sagsbehandling**, idet Teknik og Miljø tidligere har haft 70–80 % af alle byrådsager.

Kyststrategi og klimatilpasning:

Der arbejdes på en **Kyststrategi** med særligt fokus på **Vejlby–Risikov-/Egå-området**, inkl. såkaldte **forlandskaber** (grønne bufferområder mod havet).

Strategien skal håndtere **risiko for oversvømmelser** fra både hav, grundvand og Egåen.

Det blev foreslået, at temaet tages op i Det Grønne Råd i 2026.

Kommunen samarbejder med **Kystdirektoratet**, lokale **grundejerforeninger** og **fællesråd** om løsninger.

Tidligere hændelser (fx vinteren for 2 år siden) viste, at Aarhus var **meget tæt på omfattende oversvømmelser**, og derfor arbejdes der med **beredskabsplaner**.

Kyststrategien opdeler kysten i **fire zoner** med forskellige udfordringer og løsninger.

Der er fokus på **naturbaserede løsninger**.

01.12.2025

Projekt Maden og Hede Enge:

Fokus på **naturforbedringer** frem for "vandparkering" – fx etablering af **vandhuller, hede-vegetation** og **stier**.

Samarbejde med lokale **fællesråd og menighedsråd** om at kombinere **re-kreative** og **naturmæssige** interesser.

Klimascenarier:

Planlægningen sker ud fra det såkaldte **klimaplan-scenarie 8.5**, som er det mest alvorlige fremtidsscenarie.

Dog anlægges konkrete projekter (som f.eks. havnebyggeri) efter det mere **realistiske scenarie 4.5** (ca. 2 graders opvarmning).

Formålet er at være **forberedt på de værste udfald**, men stadig **bygge fornuftigt** i nutidens rammer.

Kommunen har som mål at være **CO₂-neutral i 2030**.

Tidsplan og fremtid:

Udkast til **Kyststrategien** forventes til **politisk behandling i okt./nov. 2026**.

Der vil være **offentlig høring** forud for den endelige vedtagelse.

Der blev foreslået, at emnet tages op igen i Det Grønne Råd i 2026, når strategien er mere konkret.

6. Nyt fra Det Grønne Råds medlemmer

Friluftsrådet har fået ny direktør (Torbjørn Eriksen, tidligere regnskabschef - og som hidtidigt har været konstitueret direktør).

SF, Arternes Ambassadører - Aarhus, oplyste, at foreningen for nyligt har afholdt et succesfuldt 'nordisk topmøde' (inkl. repræsentanter fra New Zealand og Canada) - [Nordic Summit of Species – Arternes Ambassadører](#).

Arternes Aarhus arbejder på at fremme naturen i byen - ved at engagere 'helt almindelige mennesker', inkl. børnene.

SJ oplyste, at man i DN har besluttet, at der skal designes et nyt logo.

7. Evt. - samt fastlæggelse af datoer for 2026

01.12.2025

Mulige fremtidige emner: Rågebekæmpelse, status for Hede Enge (EU-projekt), og møde med Teknisk Udvalg (TU).

Mødedatoer 2026:

Det nye byråd fastlægger først datoer primo januar. Derfor planlægges indtil videre med følgende mulige mødedatoer:

Onsdag d. 22. april

Evt. formøde mandag d. 18. maj eller onsdag d. 20. maj (+ udflugt med Klima og Naturudvalget)

Evt. møde onsdag d. 9. september (+ egen udflugt)

Onsdag d. 25. november